

danak nekünk semmit, nem érzünk velük emberi közösseget, mert nem élnek igazi életet. Ebből a szempontból jellemző, hogy az író minduntalan rábukkan olyan motívumokra, melyekből eleven, szikrázó drámai összeköttetés fejlődhetne, világnézeteiket állít szembe világnézeteikkel, de az összecsapás mindig elmarad, az alakok közvetlen mozgása helyett mindig az író áll elénk mint közvetítő, a ki kitér a dráma elől. A poézis nem elég a cselekvésben, az író nem tudja vagy nem meri szabadjára bocsátani a fantáziáját. Pedig képeket tud rajzolni, egyes részletei mozgalmasak, szín is van bennük s a történeti anyagot is diszkrétül kezeli, a lehetőségig bele tudja rejteni azt, a mi a dolgok és emberek értékelésében modern elgondolás. A regény igen bocsúltes munka, de nem győz meg arról, hogy igazi regényíró műve.

Szívem. Ifj. Pintér Imre versei, melyeket *Szívem* cím alatt gyűjtött kötetbe, romantikus kálit mutatnak, abból a fajtából, a mely izlések, szemléleti módok minden változása mellett mindig ugyanazon egy típust mutatja. Fialatos idealizmus, a melyet mindig sért és bánt a valóság, a szenvedők — a különösen a szerelmi szenvedők — iránt mindig részvétre hangolt érzelmesség, heves és érzéki érdeklődés a női nem iránt, kalandos szerelmi ábrándoknak szavakban való kifejezése, magát kiabrándultnak és talán pesszimistikusnak is érzi, pedig gyökerében naiv életfilozófia, a konvencziók elleni szelíd berzenkedés, a mely sohasem lépi túl a megengedett határokat, szólamos hazafiság, — ez körülbelül a tartalma a fiatal költő lírájának. Nem súlyos költészet ez, nem is egyéni, nem esik messze a banalitástól, a formái csinosak, de nem a tartalom, a szerző lényé gyökereiből kiforrottak. Csak egy lépés választja el attól a határvonalától, a hol az igazi költő kezdődik, — de épen ez a lépés az, a melyet legnehezebb megtenni, — csak azok képesek rá, a kiket a génusz vezet kezükél fogva. A kötethez *Rékosi Jenő* írt igen meleg hangú előszót.

A Kisfaludy-Társaság ifjúsági regény-pályázata.

A Kisfaludy-Társaságnál ifjúsági regényre kitűzött, az év október hó 31-én lejáró Franklin-Társulat-léle 15.000 koronás ifjúsági regény-pályázatot a társaság edamódosította, hogyha a jutalomra érdemesítendő regény aviatikai tartalmú lesz, a jutalmat a kereskedelmiügyi miniszter adományából 20.000 koronára emeli föl, ha pedig a jutalmazott mű nem aviatikai tárgyú lesz, de a többi pályamű között akadni fog olyan, amely aviatikai tartalmú és amelyet a bírálóbizottság alkalmasnak tart a kiadásra, ez a pályamű a miniszter adományozta 5000 koronával, mint külön díjjal, fog jutalmaztatni.

HALÁLOZÁSOK.

Petri Elek, a dunamelléki református egyházkerület püspöke Budapesten 68 éves korában. Egyike volt a magyar reformátusok legkiválóbb vezéremberének. Előbb theologiai tanár volt Budapesten, majd a Kálvin-téri ref. egyház lelkesze s 1905-ben választották püspökké. Kiváló szónoki képessége, tudományos készültsége, puritán élete ép oly tiszteletet szerzett neki hívei körében, mint hivatali buzgósága, egyházszerző ereje. Nagy részvét közben tettek el márczius 6-án a Kerepesi-úti temetőben.

Vásárhelyi Wodianer Arthur, a Lampel R. (Wodianer F. és fia) könyvkiadó cég volt tulajdonosa, meghalt Budapesten 65 éves korában. A magyar könyvkiadás egyik első kiválósága volt, az apjától örökölt kiadócéget hatalmasan föllendítette, számtalan kiadványa jutott irodalmi nevezetességre. Különösen a tankönyvek és ifjúsági iratok kiadásában fejtett ki nagy és eredményes munkásságot. Mióta a Lampel-cég részvénytársasággá alakult, Wodianer mint a Franklin-Társulat igazgatósági tagja működött. Temetése márczius 6-án volt nagy részvét mellett.

Elhunytak még a közelebbi napokban: *Báró Vojnich István*, a munkapárt egykori elnöke, a bácskai dúsgazdag földesúr, Budapesten. — *Darvas Adolf*, a Franklin-Társulat helyettes igazgatója, 64 éves korában, Budapesten. — *Csemegi Imre*, nyug. kir. járásbíró, 64 éves korában, Hódmezővásárhelyen. — *Csókay József* magyaróvári földbirtokos 49 éves korában, — *Kovács János* debreczeni kereskedő, a debreczeni Kiskereskedők Áru-beszerzési Részvénytársaságának igazgatósági tagja, Debreczenben. — *Dr. Tóth Dezső*, ügyvéd, a pesti református egyház ügyvéze, Budapesten. — *Id. dabasi Halász Zsigmond* kir. kamarás, földbirtokos, a pesti ev. ref. egyháztanács bírja, stb. Alsóda-bason. — *Lencz Ödön* kir. tanácsos, nyug. felső-iskolai igazgató, 70 éves korában, Budapesten. — *Abel József Leó*, a Jaulus és Társa hirdetői iroda tulajdonosa, Budapesten.

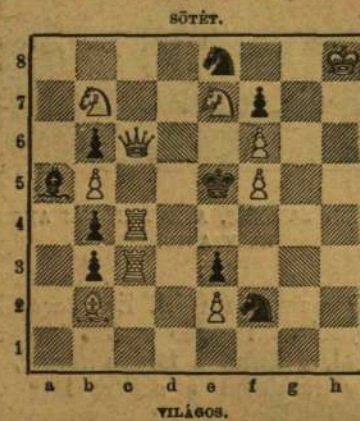
Özv. retteghi *Mo'oványi Sándorné*, szül. Preyer Irma, Budapesten. — *Rejtő Sándorné*, a Műegyetem rektorának a felesége, Budapesten.

KÖZGAZDASÁG.

A Lloyd-Bank megalakulása. E hó 5-én tartotta meg alakuló közgyűlést a Lloyd-Bank Részvénytársaság. A Bank alaptőkéje 200.000.000 korona. Az alapításban a hazai nagyipar egy elsőlévő érdekes csoportján kívül a Kommerz- und Disconto-Bank Wien, valamint a Lukács és Társa wieni és az S. Einhorn's Sohne amsterdami bankház vettek részt. A közgyűlés az igazgatóság tagjává választotta *Szereényi József* báró ny. m. kir. kereskedelmiügyi minisztert (elnök), *Goldberg Berthold* nagyiparost (al-elnök), *Adler Félix*, az Univerzum Kereskedelmi r.-t. vezérigazgatóját, *Bartók József* titkos tanácsost, *Blau Miksa* fatermelőt, *Einhorn Henrik* bankárt, *Friss Zsigmond* nagyiparost, *Fuchs L. Lajos* kir. tanácsost, *Klug Emil* dr.-t, *Lukács Henrik* bankárt, *Murdányi Alfréd* földbirtokost, *Nagy Bélát* (vezérigazgató), *Rubinstein Dimitrijevič* főkonzult, *Salusinszky Gyula* dr.-t, *Schiel Adolf* kereskedelmi tanácsos nagyiparost, *Steinhilb Sámuel*, a bécsi tőzsdé kamara első alelnökét és *Szurmay Sándor* báró ny. m. kir. honvédelmi minisztert. Az igazgatóság ügyvezetőigazgatóvá *Mányi István* dr.-t, igazgatóvá *Drehr Imre* dr.-t nevezte ki.

SAKKJÁTÉK.

3172. számú feladvány W. Massmann-tól, Berlin.

Világos indul és a második lépésre matot ad.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 1921. évi 1-ső számában megjelent képtalány megfejtése: *A megelégedés születtje a bo'dogság.*

Felolós szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztőségi iroda: IV., Vármege-utca 11. Lapkiadó tulajdonos: Franklin-Társulat IV., Egyetem-u. 4.

WÄGNER

országos elismert elsőrendű magyar hangszór és beszélgépek áruháza Budapest, VIII., József-körút 15. Fióküzlet: IX., Ráday-utca 18. Képes árjegyzék ingyen!

Bélyeggyűjtőkkel

cserélek, adok debreceni Zóna I. és II. kibocsájtást, különlegességeket is. SPRINGER J., Debrecen, Fő-u. 38. sz.

Hirdessen

lapunkban és tőkéje gyarapszik!

Az elegáns világ cipőkremje Gyártja: Horvath Géza, V. Balatun-utca 16

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)

A főváros első és legrégebb csipkefűző, vegytisztító és keimfestő gyári intézete. Gyár és főüzlet: VIII., Baross-u. 85.

Fiókok: II., Fő-utca 27. IV., Rákó-út 6. Kecskeméti-utca 14. V., Halmi-császá-utca 4. VI., Teréz-körút 39. Andrássy-út 16. VIII., József-körút 2.

Divatós tánczlemezek!

Foxtrót, One Step, Bostonkerengők, estrádok stb. óriási választékban imét kaphatók: beszélgépek osztályában, Budapest, József-körút 15. Fióküzlet: Ráday-utca 18.

Wagner

KELETI J. BUDAPEST, IV. kerület, Koronaherczeg-utca 17.

Gyárt legkülönbözőbb békebeli kivitelben: műbát, műkezeket, selymkezeket, karkötőket, gumigöröcsérisztyák stb. Duo választék az összes betegpótlási gummiruokban és műszerekben.

PÁLINKAFŐZŐÜSTÖK

zsirolvasztó- és mo-üüstök vörösréz-ből.

Vermorel-vendégszü szőlő-fermentezőket Sotnkéneszők. Férme-és alkakriának gummitól és sárgaréz-ből. Szőlőszőlők és pitelek. Korkorcsomazsók és daráló. Répavágók és szecskavágók.

Rézgánc, ratna, kánpör, rézkánpör és kémlap rakítárolásonnal kapható: **SZONTÁGH PÁL** réz- és szecskavágógyár Budapest, IX., Üllői-út 19. sz.

Keltetőgépeket minden nagyságban, csibenevelőket, csonttaralógépeket, tömögépeket

és az összes berendezési tárgyakat szállítja a leg-
jobb árakban

NICKERL ÉS TÁRSA Részvénytársaság Budapest, V., Vilmos császár-út 52. szám.

Kérje a 34. számú árjegyzékét 5—K bélyeg beklüldés ellenében.

Női kalap

divatot a Párisi-utczában látni!!

Mielőtt tavaszi és nyári kalapját beszerzi, kérem, nézze meg utjamon általalkított női kalapszá-
nomat, IV., Párisi-utca 3. szám alatt. Elsőnr
Oszkár útiéte mellett. — Ajánlom megtekintésre

Modellkalapjaimat,

melyek elsőrendű kivitelben, legújabb divat sze-
rint naponta készülnek, továbbá liberle, picco és
tagálból készült kalapformáimat, melyek kivi-
telük és formájuk tekintetében a külföldi gyá-
rak készítményeivel felveszik a versenyt. —
Szenczácziós újdonság kalapok alakításá-
nál. Szalmaka apokat fekete szinből bármilyen
szinre átfestek és azokat a legdivatosaibb for-
mára általalkitom.

LÖWY-kalapgyár

női kalaposztálya, IV., Párisi-utca 3. sz. Férfikalapgyár: VI., Szondy-utca 95. Női kalapgyár és központ: VII., Károly-körút 9, az udvarban.

6. SZÁM. 1921. (68. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, MÁRCZIUS HÓ 27.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármege-utca 11. Előfizetési ára: az április-júniusi évnegyedre 60 korona. Megjelenik havonta kétszer. — Egyes szám ára 12 korona. Kalföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. állapított viteldij is csatolandó.

Hegedűs László: Krisztus levétele a keresztről.

BENCZUR GYULA TANÍTÁNYAINAK MŰVEI A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSÁN.

MAGYAR ILIÁSZ

REGÉNY A VÉGEKRŐL. — IRTA RÁKOSI VIKTOR.

(Folytatás.)

— Gratulálok fiatal barátom, — szolt a báró, — mindjárt sejtettem, hogy itt valami egészen új és szokatlan dologgal állunk szemközt. Maga valóságos tanári alaposággal magyarázta meg a rejtélyt. De hát honnan csapott le a Vágra az a roppant erejű szélroham?

Szücs uram, kinek arca a boldogságtól ragyogott, mert érezte, hogy most ő itt az első és legfontosabb személy, erre is meg tudott felelni:

— Itt is van kérem egy éppen olyan hegy-szoros, mint a minő a tihany-füredi völgy-torok.

— Hol?

— Az a kapu kérem alássan, melyet a hírcsö-lietavai sziklahegyek alkotnak. Csak onnan törhetett rá a szélvihar a jégre.

Az egész társaság arrafelé fordította a tekintetét, s a báró megszólalt:

— Ez is valószínű. Újra gratulálok fiatal barátom. Szekretárius úr, menjen kérem a lányokért, jöjjenek reggelizni.

A báró Sárnyval unokája elé ballagott, a társaság pedig bevonult a révház meglehetősen nagyterjedelmű és kellemesen fűtött szobájába, melynek asztaláról mosolygott feléjük a szalonna, hideg kolbász, sonka, lipői túró, vaj stb., szóval csak a festő hiányzott, a ki *Csendélet* cím alatt képet fessen róluk. Ezalatt két párbeszéd hangzott el, mely talán két szívnek első öntudatlan találkozása volt, melyet odafenn a sorskönyvében meg lehet, hogy föl is jegyeztek.

Uzonyi András odalépett öcséséhez, a ki egy homályos sarokba húzóda, nem vett részt a szobában folyó élénk társalgásban.

— Mi bajod, Barna? Olyan fáradt vagy és olyan fáradtnak látszol. Talán nagyon átfáztál?

— Ugyan Bandi, hogyan fázhathánk meg mi itt, a kik a székellyhavasok szelében nőtünk fel?

— Régen volt az, fiam, azóta elpuhultunk, te pláne városi ember lettél. Úgy látszik, gyenge vagy, még nem szedted magadat eléggé össze. Az Isten szerelmére, valahogy meg ne betegedjél.

A kisebbik Uzonyi gyöngéd mosolylyal nézett a bátyjára.

— Akkor se félj Bandi, nem az a legveszedelmesebb betegség, mely ellen az ember ágyba fekkethet és orvosságot szedhet.

— Nem értem, mit akarsz ezzel mondani. Az öcsese vállat vont.

— Én sem igen értem, úgy látszik, bolondokat beszélek. Az élet tele van meglepetésekkel és sohse tudjuk, mikor járkálunk mélyes órvények felett.

— Ejnye de nagy filozófus lettél egyszerre, — szolt és csodálkozó pillantást vetett az öcsésére.

Az ifjú tudós nem felelt, hanem lehunyta a szemét, azt adván okul, hogy a szeme megfájt a nagy fehérségtől.

Odakinn ezalatt Sámson báró már karjára fűzte kis unokáját, míg a missz hiába várta,

hogy Krantz ugyanezt cselekedje vele, és közeledtek a révház felé. A missz, hogy Krantz úr figyelmetlenségét megtörje, egy párszor úgy tett, mintha megcsúsznék és el akarna esni, sőt, hogy ezt a veszedelmet még szembetűnőbbé tegye, ilyenkor halk sikoltást tett közzé. De minden kísérlete megtört az ifjú tanár közömbösségén. Tudnunk kell, hogy Krantz úr és Albion leánya között egészen ártatlan jellegű kokettirozás folyt, annyival is ártatlanabb, mert teljesen egyoldalú volt. Az angol kisasszony ugyanis kokettirozott, de a tanár úrnak sejtelve se volt róla. Krantz csak akkor foglalkozott missz Hubertyvel, ha okvetlenül muszáj volt és csak akkor nézett reá, ha ezt egyáltalán el nem kerülhette. A női szív azonban csodálatos alkotású, a női hiúság pedig pláne kifürkészhetetlen dolog. Így hát nem is csodálatos, hogy Huberty kisasszony az ifjú dermesztő hidegségét kacérságnak, sőt szerelemnek magyarázta. És ezen érzelm meg nem nyilatkozását Krantz úr szerénységével és gyávaságával mentette. Huberty kisasszonynak egyszer egy veszedelmes és praktikus ötlete támadt, mely ha sikerül, a tanár úr alighanem kelepcébe esett volna. Azt javasolta ugyanis neki, hogy megtanítja őt angolul, mely nyelvnek alapelemeivel különben is már tisztában volt, mert egyetemi hallgató korában foglalkozott vele. Krantz úr alaposan megrémült e tervtől és a mennyire lehetett, az illendőség határai között, hevesen tiltakozott ellene. Hogy merné az ő csekély személye a missz drága idejét lefoglalni? Micsoda teher és unalom volna ez a missznek! Ez ellen viszont a missz protestált és egy nagyon ravasz argumentumot állított előtérbe, azt, hogy Sámson bárónak milyen kellemes volna, ha az angol könyveit is a szekretárius olvasná fel neki. Ő neki pedig, vagyis a missznek, ez a leckeadás valóságos szórakozás volna. A miben a kiváló missz Hubertynek tökéletesen igaza volt, mert ő az angol órák örve alatt nagyszabású hadjáratot indított volna a tanár úr szíve ellen. Ekkor a kétségbeesett Krantz arra hivatkozott, hogy ő már öreg egy új nyelv megtanulására, mikor a francziát tanulta, akkor is fejtífuszt kapott a megerőltetéstől. Az angol órák tehát egyelőre kútba estek, de Huberty kisasszony nem adott föl még minden reményt. És az egyoldalú flirt szakadatlanul folyt. Pedig ha sejtette volna, hogy Klárika bárónő milyen halálos csapást mért az ő hódítására egy gonosz megjegyzésével. A kis lány az angol nevelőnővel Don Quijoténak, a la-manchai nemes lovagnak történetét olvasta és egy napon ezzel állította be a nagyapjához:

— Tudja nagyapus, hogy kihez hasonlít missz Huberty?

— Nem én, kis angyalom.

— Ha az elmés és nemes la-manchai lovag megházasodott volna, ilyennek képzelném én az özvegét. Mert ő egy valóságos Don Quijote női kiadásban.

— Mondja csak szekretárius uram, — szolt

A nagyapa harsogó kacajra fakadt és össze-vissza csókolgatta unokáját, elősmervén, hogy hasonlata elmés és találó. A kis száradt, csontos és hosszú misszre igazán csodálatosan illett ez a megjegyzés. De Krantz úr ettől kezdve valósággal borzadt a szerencsétlen missztől, s mikor az hatalmas fogait mutogatva közeledett feléje, a mi édes mosolyt akart jelenteni, a tanárnak mindég az az érzése támadt, hogy rögtön beleje fog harapni. Néha még éjjel is fölriadt, mert azt álmodta, hogy az angol hölgy fönt kivágott és lent nagyon rövid, kaczer spanyol ruhába öltözködve körülötte bolerót jár, így kezvén őt is belevonni a tánczba.

Mialatt a révház felé haladtak, Sámson báró nagy bőbeszédűséggel előadta unokájának Szücs Gáspár magyarázatát, a mit ez, úgy látszik, nagy figyelemmel hallgatott, mert egy szót sem szolt. Egyszerre csak a báró érezte, hogy a leánya a karjára nehezedik és hozzáfélte. Odanézett, de Klárika nem fordult feléje, hanem különös, lágy hangon megszólalt:

— Mondja csak nagyapuskám, ki az itt a társaságban, az a botosispánnak öltözködött görög Isten?

— Ejnye kis angyalom, ez megint pompás megfigyelés, méltó párja a Don Quijote özvegének. Nekem is ilyesmi motoszkált a fejemben, de a benyomásomnak nem tudtam formát adni. Gondolhatod, hogy kicsoda, hiszen csak ezt az egyet nem ösmered a társaságban és tudhattad, hogy itt lesz.

— Igen, annak az alsó-sztrégovai tanító-nak az öcsese, úgy-e? Az a fiatal tudós...

— Az. Nem mutatták be?

— Hogy mutatták volna? Hisz tudja, hogy én csak azt fogadom el, a kit maga mutat be, — és hangja most már büszkén hangzott, — hanem egy érdekes meglepetéssel szolgált missz Hubertynek. Mikor ugyanis a jégen szánkáztunk, odalépett a kisasszonyhoz és olyan angolsággal, mintha egyenesen London közepéből szakadt volna ide, figyelmeztette, hogy ne futkossunk olyan vakmerően a jégen, mert lehetnek a halászok által kivágott, de most behavazott lélek, melyekbe könnyen bele eshetünk. Ezzel meghajtotta magát, de ez olyan meghajlás volt, hogy beillett volna a francia királyok udvarába és visszavonult. Képzheti, hogy a missz majdnem leült a jégre meglepetésében.

— No persze székelly, ő is székelly, — dűnyyögé a báró, — és mint ilyen, tele van meglepetésekkel. Krantz!

A hívásra a titkár úr oly hirtelen megfordult és jött a báró felé, mintha nem a gazdája szólította volna, hanem missz Huberty emelte volna pofonra csontos kezét. A missz családostan nézett a sebesen távozó ifjú után, a ki már régóta nem volt ily huzamos ideig a markában és ilyenkor a jámbor missz szívében édes remények ébredtek, hogy most talán beugratja őt az angol nyelvleccék elkezdesébe.

— Mondja csak szekretárius uram, — szolt

— No jó, hanem akkor hozok ide neked egy kis harapni valót.

— Nekem ne hozz semmit, én nem romtom el az étvágyamat és vele Aranka jókedvét. Nekem nincs olyan szerencsés gyomrom, mint Szücs barátunknak. Nézd, a jó fiú egészen magánkívül van és átszellemülve várja a reggelit.

Szücs úr ott állt az asztal mellett, sóvár tekintetét az asztalon jártatta és arczáról hihetetlen meglepedettség tükröződött le. Állkapocsa szabályszerűen mozgott ide-oda, a minek talán az volt a célja, hogy mire a cselekvésre kerül a sor, szája benne legyen a kellő svungban. Micsoda állkapocs és száj volt ez, látszott, hogy sokat dolgozott és az erős munka hatalmasan kifejlesztette. Ha a jó Isten e szájnak megfelelő gyomrot adott, akkor Szücs koma az úgynevezett *csupa gyomor állapotoknak* valóban ritka, múzeumi példánya volt.

... A szabadba nyíló, durván vasalt ajtó éles csikorgással kinyílt és a teremben egyszerre mély csend támadt. Csupán Szücs koma közvetlen szomszédai hallottak valamely tompa kattogást; a boldogtalan, úgy látszik, nem tudta hirtelen megállítani szá-

jának hatalmas gépezetét és az, most már a zajtalanságban még egy darabig hallhatólag működött tovább. Persze csak üresen... Barna az ajtó felé fordította a fejét és félig nyílt szempillái előtt mintha valami fényesség ragyogott volna fel, a szívét pedig forró vérhullám seperte végig, mintha ki akarna tisztítani mindent, a mi eddig ott volt és új vendégnek akarna helyet csinálni. Az ifjú most behunyta szemét és egész testét édes reszketés fogta el. Ezt érezheti a rózsabokor, mikor a rónaság felől a tavasz legelső meleg lehellete érinti és csókokkal ébresztgeti új életre... De a fej hideg maradt és most közéje csapott a szív ömlengéseinek.

— Beteg vagy öregem, — szolt a tudós koponya, — beteg és gyerekes. Miért gúnyosnassz ezben a sötét sarokban? Azt hiszed, ha ott ülsz előtte, akkor meglát és foglalkozik veled? Nevetéses vagy, édes komám. Ő nem is lát téged. Ő egy más csilagzat lakója, ki nem ösmerhet bennünket és nem érintkezhet velünk. És te azt képezeled, hogy ő észreveszi, hogy tegnap reggel óta nem borotválkoztál és nem vagy comme il faut öltözködve? Örült vagy fiam.

Kimondhatatlanul festői kép volt, a mint Sámson báró és unokája a kinyílt ajtóban támadt felhőpárázathól a társaság elé topantak. A vén Toldi Miklós Tündér Ilonával a karján, vagy kedélyesebb alapon, az öreg Mikulás Hóféherkével. A cselédek gyorsan kibontották őket gazdag prémjeikből. A kulcsárné a báró-család számára külön kis asztalt terített, a hol a két hölgy helyet is foglalt, ellenben Sámson báró a társaság közé keveredett. Missz Hubertynek minden mesterkedése, hogy Krantz doktort is a kis asztalnál való helyetfoglalásra bírja, csütörtököt mondott. Az angol leányt két csésze erősen rumos tea és egy pohár tokaji bor kitünő kedvre derítette, folyton mosolygott és nagy hangon fecsegett, még pedig magyarul, mert azt hitte, hogy ez neki jól áll és őt nagyon kedvessé teszi. E közben a fogai úgy csatogtak, mint mikor a futóló összeveri a patkóját. Annál szótalanabb és kedvetlenebb volt Klárika, a mi azonban nem tudta elrontani arczának örök derűjét és úgy állt neki a komolyság, mint mikor az eső esik és a nap süt. És az ő gyönyörű fejcsékéjében is megindultak a gondolatok és egy másik lény gondolataival párhuzamos szárny-

— Irredenta szobroknál a szabadságtéren

MÁRCZIUS TIZENÖTÖDIKI ÜNNEPÉLYEK BUDAPESTEN.

a báró, — tud-e maga még valami közelebbit erről az ifjabbik Uzonyiról?

— A mit tudtam, már elmondtam, méltóságos uram.

— Téved titoknok úr, mert azt is csak most tudtam meg, hogy perfektül beszél angolul.

— Igaz, méltóságos uram, de most egy más dolog is jut eszembe, a mit még nem említettem, az, hogy a fiatal tudós a művészetben is kiváló, mert kitűnően gondolkodik. Természetesen nem sejtettem, hogy ez az ifjú méltóságodat ennyire érdekli.

— Már hogy a fenébe ne érdekelne, szerencsétlen szekretárius, hiszen ösmeri a zenekar szervezésére vonatkozó terveimet!

— Persze, ott nagyon jó hasznát vehetnek, — felelt zavartan a tanár úr, a ki attól remegett, hogy a keménykezű báró most mindjárt kiszorítja belőle azt a titkot, hogy ők az Uzonyi tanító házában már régóta kedves zeneestélyeket rendeznek.

De hát odaértek a révházhoz, a vallástás véget ért.

IV.

Csilagok találkozása.

— Barna kérlek, bujj ki már a sötét kucskódból, a báró úr és unokája rögtön itt lesznek, — szolt Uzonyi András az öcséséhez, a kinek egy csésze forró theát nyújtott át.

— Köszönöm öregem, ez jól esett, de a vaczkomból nem bujok ki. Ebben a gyűrött és pecsétes straparuhában és tegnap reggel borotvált arczommal nem jelenhetek meg főúri társaság előtt, — felelt bágyadt hangon az ifjú.

— Ejnye de gigerlik lettünk egyszerre, tudós uram, de meg kell tudnod, hogy a báró kisasszony, bár nagy műveltségű, igen kedves és jószívű leány, észre se veszi a magunkfajta szegény embert, már csak a nevelésénél fogva sem. Egyszerűen tudomást se vesz rólunk. Előtte tehát nem kell szégyenkezned.

— Mindegy. Nem a kisasszony miatt röstellkedem, — felelt Barna olyan ingerülten, melyen nemcsak András, de ő maga is elcsodálkozott, — de vannak bizonyos társadalmi törvények, melyeknek alá kell magunkat vetni, ha társaséletet akarunk élni.

ÜNNEPÉLY PETŐFI SZ. BRÁNÁL.

AZ IRREDENTA SZOBROKNÁL A SZABADSÁGTÉREN

MÁRCZIUS TIZENÖTÖDIKI ÜNNEPÉLYEK BUDAPESTEN.

Thomsonné asszony és Pedlow kapitány megérkezése az ünnepélyre.

csapásokban haladtak... hova? azt senki se sejtette, legkevésbé ők maguk.

— Miért nem mutatkozik be? Talán büszkeségből, nehogy azt higgyük, hogy kapaszkodik a főúri családdal való ismeretség után? Vagy talán ő is azt tartja, a mit én, hogy csak a nagyapának joga ezt az ösmeretséget közvetíteni? És minden más ismeretségi kísérlet illetlenség volna? ... Eh, nem, ez a helyzet más, ő itt vendég, őt nagyapa egyenesen meghívta, tehát nemcsak joga, de kötelessége volna, hogy bemutatkozzék. Ejnye, ejnye, hogy nagyapa így megfélemlíthetett róla, ez igazán nem szép!

... Odakinn fagy és hóvihár, itt meleg szoba, melynek levegőjét hentesbolt kellemes illata, evőszékcsövek és tányérok csörgése és thea-szűrőcsölés zaja töltötte meg. Itt mindenki önfentartási ösztönének kielégítésével foglalkozott, tehát tisztán állati életet élt, vagyis boldog volt. Mindenki? Oh, dehogyan, egy embert most az egyszer cserben hagyott a szerencséje és ez nem volt más, mint Szücs Gáspár, az alsó-sztrégovai ifjú pedagógus. Ez az egy ember boldogtalan volt, mert nem evett. Sámson báró ugyanis, alig hogy belépett a szobába, lecsapott a fiúra és újra elmondattott magának mindent, a mit a riánásról és a Balatonról tudott. Az ifjú kínos erőfeszítéseket tett, hogy száját az evés mozgatai helyett be tudja igazítani a beszéd mozgataiba.

Kínjai azonban nem tartottak sokáig, mert szerencséjére Sámson báró észrevette a homályos zugban gubbaszkodó Barnát és röstelni kezdte, hogy ide hurcolta a pesti tudóst és most nem tud vele mit csinálni. Rögön faképnél hagyta Szücsöt, a ki abban a pillanatban rohamot intézett egy sonkacsont ellen és odalépett Barnához.

— Szabad kérem professzor úr? Az unokámnak óhajtanám bemutatni.

Barna fölkel és rálépett — üssük agyon ezt a lépést egy frázissal — a végzet útjára. Szédülő fejjel és ingadozó lábakkal ment a kis asztalhoz, mely mellett a bárókisasszony ült, úgy érezte, hogy egy vihartól dobált hajón jár és okvetlenül meg kell kapaszkodnia valamibe, különben elesik. Leült és a leányra nézett... A lány gyönyörű szemei nyugodtan pihentek rajta... Később az a benyomása volt Barnának erről az első találkozá-

sukról, hogy nagyon ostobául viselte magát, de annak a párbeszédnek, a mely közöttük lefolyt, egyetlen szavára sem emlékezett vissza. Oh, örökre háladatos lesz missz Huberty iránt, a ki e kínos és nehéz, édes és felejthetetlen percekben segítségére sietett... A mint ugyanis Barna oda telepedett a kis asztalhoz, Don Quichote özvegye kieresztette fogai közül Krantz urat, odaült az ifjú mellé és angol nyelven kezdett társalogni... A kiszáradt missz szörnyű banalitásokból sodorta össze a társalgás fonálát, a minek Barna csak örült, mert ezek nem foglalkoztatták az agyvelejét és így lelkének egész erejét a kis tündér csodálatának szentelhette. Missz Huberty különben cseppet se rejtegette őszinte csodálatát a közejük pottyant görög Isten iránt, tágra nyílt, ragyogó szemekkel nézett folyton az ifjúra s magashangon vitt beszédét a legélénkebb gesztusokkal kísérte. Úgy látszik, lomha angol-szász vérét egy kis ir keveredés frissítette fel, a mi tudvalevőleg hevesebb fantáziát és élénkebb temperamen-tumot jelent.

Pedlow kapitány és Thomsonné asszony az ünnepélyen.

A BUDAPESTI GYERMEKÉK ÜNNEPE A NEMZETI MÚZEUM KERTJÉBEN AZ AMERIKAI EGYESÜLT-ÁLLAMOK ÚJ ELNÖKÉNEK HIVATALBA LÉPÉSE ALKALMÁVAL.

— Hol tanult meg ilyen perfektül angolul? — ez volt a missz első kérdése.

— Két ízben jártam Angliában és mindég pár hónapot töltöttem ott. (Magában: ejnye de együgyű vagyok, hogy szembe ültem a világozással. Így aztán a borostás arcom és a fakó bőröm még jobban feltűnik. No csak igazodjunk szép lassan... csodálatos szemei vannak, azt hiszem, ibolyakék szí-nűek.)

— Én már évek óta Magyarországon vagyok és nem tudtam úgy megtanulni magyarul, mint maga angolul. Pedig nekem ez a mesterségem.

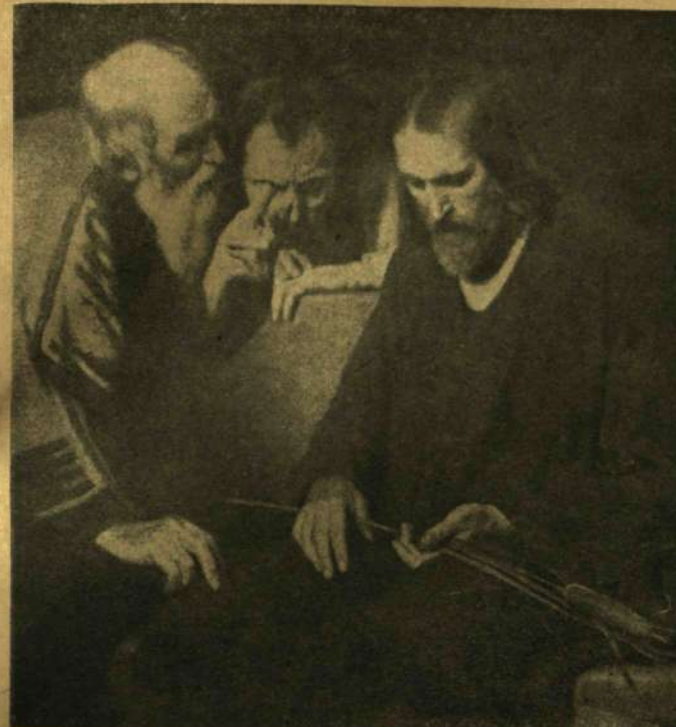
(Folytatása következik.)

ESTSZÜRKÜLETKOR...

Estszürkületkor, pihenőben,
Mielőtt lámpát gyújtánál
S szobád falát az alkony árnya
Ha fátylával bevonta már, —
Ha kézimunkád ölbe téve
Leülsz a dívány szögletébe
S mig szétterjeng az est nyugalma,
Ülsz félig ébren, félig alva
Oly csendes mozdulatlanul,
Hogy még a szempillád se rebben:
Mondd, kislány, mi van az eszedben?

Az esti csend ha messzeringat
Ábrándjaidnak kék taván
S ezer hullámot zsong szivedre
A vágyó, sejtő halk magány, —
Ha behúnyt szemmel, mégis ébren
Száz ragyogást látsz a sötétben
S egy ismeretlen boldogságtul
A szíved édes búra fájdul
S mint égi titkok fényjele
Egy könnyecsepp reszket szép szemedben:
Mondd, kislány, mi van az eszedben?

S mikor már lelked messze szálldos,
Tündérországból valahol,
S már érzed, hogy a mindenségben
Egy szent és örök vágy dalol, —
Valaki mintha rád hajolna,
Valaki mintha átkarolna,
S a szíved nem tud mit csinálni,
A véred elkezd muzsikálni,
És olyan szépen muzsikál,
Hogy még az angyalok se szebben:
Mondd, kislány, ki van az eszedben?
Sajó Sándor.

Kardoss Gyula: Krisztus kigunyolása.

Ujváry Ignác: Mária Jézussal.

BENCZÜR GYULA TANÍTVÁNYAI ÉS ISKOLÁJA.

II.

Magyarországnak a nyolczvanas évek elején még nem volt igazi művészi élete. Alig egy néhány számottevő művészünk székel Budapestben, nagyrészt olyanok, a kiket létérdekük ide kötött. A fejlődő tehetségek nagyrészt a wieni, de főleg a müncheni akadémián tanultak; Párisba csak kevés jutott ki és pedig azért, mert München épen útba esett és jó hírnévvel bírt, Wien pedig veszedelmesen közel volt. Itthon csak egy előkészítő iskolánk volt, a mintarajztanoda, a melynek élén Kelety Gusztáv állott, a ki elvi ellensége volt az akadémiai rendszernek. A mikor ellenzéki oldalról be akartak az Országgyűlésnek átterjeszteni egy határozati

javaslatot egy akadémia felállítása iránt, Trefort Agoston, akkori közoktatásügyi miniszter, igen kellemetlen helyzetben érezte magát, mert érezte, hogy ez elől a halasztást nem tűrő kulturális nagy lépés elől kitérnie nem lehet. Kiegyezett tehát abban, hogy felállít egy mesteriskolát, melyben olyan művészek találjanak otthonra, a kik felszabadultak az akadémia elveinek köteléke alól és saját művészi egyéniségük alapján akarnak mesterré, önálló művésszé fejlődni.

Igy állították fel a festészeti mesteriskolát, melynek élére, a müncheni művészek egyhangú kérelmére, Benczúr Gyulát hívták meg, a ki otthagya művészi dicsősége kezdetének színterét, a müncheni akadémiát. Az iskola 1887-ban a Magyar Tudományos Akadémia második emeletén kapott ideiglenes helyet,

elég szűken, ugyanott kapott külön műtermet Benczúr Gyula is, a ki az iskola élén nemcsak a kezdet nehézségeivel küzdött, hanem egy még nagyobb akadályllyal, a műtermek ellenségével, a reflex-szel is. Itt egy évet töltött a mesteriskola, a mely idő alatt felépítették a főváros adományozta epreskerti telken az új műtermeket. Ebből a művésziskolából valóságos művészváros lett, mert pár év alatt körülvették újabb műtermek, melyeknek lakói Zala György, Vágó Pál, Roskovics Ignác, Donáth Gyula, Szécsi Ferencz, Pállik Béla, Feszty Árpád, Aggházy Gyula stb. lettek. A szomorú történeti igazsághoz tartozik megírni azt is, hogy e kedélyes művészháziók helyén ma már milliomosok palotái állanak, régi tulajdonosaikból pedig — albérlők lettek vagy ugyanott, vagy — a

Éder Gyula: Bellerophon.

Stettka Gyula: Mindenszentek napján.

BENCZÜR GYULA TANÍTVÁNYAINAK MŰVEI A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSÁN. (A képeket a „Könyves Kálmán” jogutódsával készítették.)

kerepesi temetőben. De hogy az úttörők jól vetettek e helyen, bizonyítja az, hogy a mai macedonások legnagyobb része e palotából került ki.

Az iskola első növendékei voltak 1883-tól 1888-ig *Tornai Gyula*, a mai kitűnő orientalista; *Szirmai Antal*, a később tanár lett; *Pörge Gergely*, a vásári jelenetek jeles ábrázolója; *Kimnách László* neves genre-festő és rajzoló, tanár; *Kardos Gyula*, a kitűnő miniaturista és *Greguss Imre*, a paraszt genre-festő, valamint mindezeket megelőzve *Stetka Gyula*, a ki mint Benczúr volt tanársegéde még ma is egyetlen általánosan tisztelt és szeretett alapköve a Benczúr-iskolának. *Margitay Tihamér*, a híres genreképfestő és *Kárpáthy Rezső* tájképfestő szintén az első között voltak, de csak egy évig dolgoztak a mesteriskola kötelékében. Ez volt egy része annak az úttörő gárdának, a mely szorgalmas, tehetséges munkával kitaposta a magyar művészet göröngyös útját, a mai utódok számára számos kiváló alkotással gazdagítva művészi kincseinket. Az 1884. évben két új taggal szaporodott a mesteriskola: *Komlóssy Edével* és *Burger Lajossal*, két jeles arcképfestővel, a kik közül az előbbi Wien-ben aratja gazdag sikereit, az utóbbi pedig Budapestben keresett arcképfestő. *Koroknyai Ottó* 1885-től 1887-ig volt Benczúr tanítványa és itt festette híres „Javíthatatlan”-ját, melylyel elnyerte a Munkácsy-díjat. Ekkor már a mesteriskolának szűk volt az eprekerti telep és a Nagy János-utczában is bérelt újabb műtermeket; *Tolnay Akos* 1886-1891-ig; *Mannheimer Gusztáv* 1887-1892-ig; *Pap Henrik* 1888-1896-ig; *Spányik Kornél* 1888-1896-ig; *Bruck Miksa* 1888-1894-ig; *Pállya Celestin* 1889-1894-ig; *Ujváry Ignác* 1891-1896-ig; *Dudits Andor* 1891-1897-ig; *Márk Lajos* 1892-1897-ig; *Ipoly Sándor* 1892-1897-ig; *Knopp Imre* 1892-1897-ig követték kiváló tehetséggel és szorgalommal elődeiket, számos kitűnő művészi alkotással számolva be a Műcsarnok kiállításain. Az 1894. évtől 1898-ig *Fényes Adolf*; 1896-1900 *Kosztai József*; 1896-1901-ig *Kernstock Károly*; 1896-1898-ig *Harthy Béla* és *Aranysy Akos*; továbbá, 1897-1901-ig *Szenes Fülöp*; 1897-1901-ig *Hegedűs László*; 1899-1913-ig *Nagy Zsigmond*; 1899-1903 *Gergely Imre* kerülnek Benczúr vezetése alá, gyarapítván alkotásaikkal az iskola sikereit. 1901-1905 négy új tehetség és művészi erő lép be *Reinhardt Károly*, *Jászay József*, *Éder Gyula* és *Boruth Andor* személyében. 1905-1907-ig *Zombory Lajos* és *Komáromi-Kacz Endre* emelik a Benczúr-iskola hírnevét. 1905-1909-ig újabb négy magyar tehetséggel foglalkozik Benczúr mester: *Vesztróczy Manó*, *Fejér Sándor*, *Nagy Vilmos* és *Jávor Pállal*, a kik közül az utolsó egy év múlva megvált az iskolától. 1906-1910-ig *Pentelei-Molnár János*, 1907-1910-ig *Glatter Gyula*; 1909-1913 *Rottmann Mozart*, *Raksányi Dezső*, *Mányay József* az iskola sokat ígérő tehetségei és reményei. 1910-1913 két friss erővel, *Sándor Antall* és *Papp Bertalannal* gazdagodik a tanítványok sora. Az 1913-1919. évek sora *Tatz Lászlót*, *Szüle Pétert* és *Burghardt Rezsőt* és egy évi időtartamra *Halász-Hradil Elemért* sorozza be, nem eredménytelenül, a Benczúr-iskola gárdájába. Az utolsó, a kik az 1919-1921 évekig az iskola kötelékében Benczúr vezetése alatt fejlesztették szép tehetségüket: *Mihalovits Miklós*, *Kukán Géza*, *Kada Alajos* és *Béli-Vörös Erő* voltak. Benczúr halálával lezárult a mesteriskola történetének első fejezete.

Volt még a Benczúr-iskolának több olyan tanítványa, a kik az iskolától való megválás után pályát változtattak, mint: *Blaskovics Ferencz*, *Szárics Imre*, *Breinfolk Sándor* és *Fereneczy József*, a kik közül csupán a két első szerepelt műveivel egy ideig a Műcsarnok tárlatain.

A ki visszapillant e művész-gárda mintegy négy-évtizedes művészi multjára, látni fogja, hogy művészetünk számottevő zászlóvivői nagy részben Benczúr kezei alól kerültek ki. Ezekből került ki a ma élő művésznemzedék számos mestere, a nélkül, hogy az iskola bélyegzőjét homlokán viselné.

Benczúr ugyanis rendíthetetlen híve volt a

Komáromi-Kacz Endre: Tékozló fiú hazatérése.

Dudits Andor: Ave Maria.

Pap Henrik: Üres bölcső.

BENCZÚR TANÍTVÁNYAINAK MŰVEI A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSÁN.

Gergely Imre: Pompeji nők.

Komlóssy Ede: Sakkjáték.

Tornay Gyula: Tam-tam.

BENCZÚR TANÍTVÁNYAINAK MŰVEI A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSÁN.

saját művészi hitvallásának. Soha be nem hódolt a divatos irányzatok változó áramlatainak. De dacára ezen konzervatív kitarásnak, soha nem befolyásolta tanítványait arra, hogy ugyanazon az úton haladjanak a Parnasszusra, mint mesterük. Így hűséges követője, a ki az ő nyomdokain halad, alig van kettő-három. Ezen liberális felfogása mindenkor tüntető módon nyilvánult meg olyan esetekben, a mikor mint tanár, a kritika éles szemüvegét feltette. Nem volt a művészi tehetségnek olyan hibával telt felcsillanása, a melyben ne látott volna valami méltányolni valót.

Szinyei-Merse Pál néha hangos hahotára fakadt, a mikor a kiállítások anyagának elbírálásánál Benczúr védelmébe vette az első kísérletek félre lépett bajnokait. Minden művészi tehetségről úgy vélekedett, hogy azok tulajdonképpen egy célhoz törnek előre, csak különböző utakon érik el a dicsőség végállomását, avagy törnek le útközben. A megbotlott művészt fel kell emelni és nem szabad fekvő hagyni. Ezt a nemes emberi vonását Benczúrunk mindenki ismerte és innen magyarázható ez a páratlan ragaszkodó szeretet, melylyel tanítványai körülvették.

Az a művészi nemzedék, a melynek ő volt önzetlen irányítója, kertésze, ültette el és nevelte fel azt a hatalmas fát, melynek gyökereiből táplálkozik a legfiatalabb hajtás, a mai modern művészet is. Egészséges anyatövön biztosabban fakad meg az oltás. Benczúr nagyszerű tanári működését ragyogó példaként bizonyítja ez a kiállítás, örök emléket állítva magának és mesterének művészetünk történetében. *Paur Géza.*

Csonka Magyarország — nem ország,
Egész Magyarország — mennyország.

A SZOMORU BÁBJÁTÉKOS.

Elbeszélés. — Irta Vándor Pál.

Paprika Jancsi vitézül püfölte Kókény Jánost, a halált, az ördögöt, sőt magát a rezessorrú nagymamát is. Kipírult arczu, ragyogó szemü gyerekek nevettek, tapsoltak, fel-fel kiáltottak Paprika Jancsinak, a ki néha nagy kegyesen felelt is nekik valami szörnyen tréfásat, miközben szaporán rázta a fejét és lóbálta rövid, merev karjait. Persze velt ott nagyember is. A deutsches Freulein nagyon igyekezett fölnyesen elfojtani a nevetését, annál is inkább, mert a nevelő úr mind őt nézte és nem az ágáló Jancsit. De aztán csak győzött rajta ő s naivitása, és vidáman vele kacagott a gyerekekkel, a mire a nevelő arczán is megjelent a mosoly, a mi szebbé is tette halvány arczát. Kívül a kiritésen kapaszkodtak az igazi habitűék, a liget meztelenlábú csirkefogói, ők azzal mulattak, hogy előre megmondták, mi jön most, sőt elmondták Paprika Jancsi elől a viczeit. De nekik nem felelt soha Paprika János úr. Kívül állottak meg a pesztrák és a bakák is, kacagtak, mulattak, csak úgy rázta őket a jókedv.

Él ez a Paprika Jancsi. Mozog, beszél, néz, lát, okos és merész, aztán jókedvű csibész. Erősebb életet él, mint az olyan bábuk, mint tesztem fel, egy rendőr, egy kalauz, vagy egy házmester, a kik gépiesen mindig egyazon kellemetlen dolgokat művelik, és még rosszkezdűek is hozzá.

Ki gondolná, hogy Paprika Jancsi és társainak lelke az a barázdált arczú sápadt öreg ember, a ki előadás után tányérozni jár, a ki elől megfutnak a fiuk és elődalognak a bakák?

Nem látta őt soha senki ott hátul, a hol zsámolyon ülve két karját feltartva, keze-fején ugráltatja a bábukát. És nem látta senki közönyös arczát, a hogy fejét lehajtva mondja, kiáltja, rikoltja a Paprika Jancsi vidám dolgait.

Csak egy látta, a kis Náni. Az unokája. Oh, az már segített is neki. Szép sorjában a keze alá rakta a bunkót, a kést, a kalapácsot, a mikkel Jancsi odafenn vitézkedett.

A KORMÁNYZÓ TÁVOZIK A KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSA UTÁN A MŰCSARNOKBÓL.

Boruth Andor: Férfi kutyával.

De a Náni most nagy beteg. Mikor az est leszáll és hazamegy a ligeti közönség, most magának kell az öregnek összeszedni a bábút és kelléket, szép sorjában befektetni a ládába, a mit a nyakába akaszt és bezárva a bódét, magával visz haza. Hazafelé útjában találkoznak mind a ligeti emberek: a hintás, a rekedt kikiáltó, a bohóc és a ringlispiles, a kik ilyenkor már mind rendes, csendes emberek. És mind tudakolja:

— Mit csinál a Náni? Hogy van a Náni?
Az öreg szomorúan int. Nincs jól. Rosszul van. Ezt is el akarja vinni, mint a többi van. Nem akar javulni, nem tud meggyógyulni.

Lassan, halkán nyitja ki az ajtót otthon. Az ágyon egy szőkefürtű gyerek nyújtja két vézna karját.

— Nagyapó!

A nagyapó leteszi a lábát. Odamegy, simogatja. Beszél hozzá.

A szomszédasszony most már elmegy a maga dolgára, a maga gyerekeihez.

„Nem akar enni, egész nap aludt. Az orvos azt mondta, eljön még máma.”

Az öreg ráint a fejével. Megigazítja a petróleum-lámpát. Leül az ágy szélére és fogja a kis gyerek kezét.

— Sokan voltak, nagyapó?

— Elegen, édes!

És leül az asztalhoz, kihúzza a zsebéből egy zacskót, abból kirakja a pénzt, a krajczárokat és a hatosokat kis oszlopokban.

A gyerek megelégnél.

— En számolom meg, nagyapó!

És számol nagy buzgón: egy, kettő, tíz, húsz. A gyerek homloka tüzel. A nagyapó hűti a tenyerével.

— Nagyapó, de régen láttam a Jancsit. Ha meggyógyulok, az első nap leülök az első sorban és nézem. Jó lesz?

— Jó.

— Nagyapó, mikor lesz az?

— Hamar, Náni, ha eszel tejkót, kávé.

A gyerek hátradúl a párnára és sóhajt.

— Nagyapó! Én úgy szeretném látni a Jancsit.

A nagyapó egy kicsit értelmetlenül néz. Neki a Paprika Jancsi csak egy bábu, csak egy eszköz, mint tú a szabónak, mint kapács a kovácsnak. Unott fárasztó szerszám.

— Nagyapó, add ide a Jancsit!

Odaadja. A kis leány nézi, forgatja. A

Jancsi arca merev, ostoba, kopott. Bedugja a kezét, mozgatja. Most már él egy kicsit a Jancsi, de nem mulatságos.

A kis gyenge kéz fáradtan hanyatlik le.

— Nagyapó, én úgy, de úgy szeretném látni játszani a Jancsit — és a többi.

— Majd ha meggyógyulsz Náni, kijössz és leülsz az első padba.

— Nem, most, most akarom.

Felül és szemei lázasan égnek. Az öreg nem mer ellenkezni. Két bábút húz a kezére, lovagolva ráül a székre és játszatja a bábukat. Unottan és fáradtan előbb. De a kislány arca kipirul, a szemei égnek. Él, most már él a Jancsi, okos, virgoncz, vidám és tréfál a kis beteggel, a ki mosolyog, nevet. Az öreg beleélte magát a játékba. Soha, soha ilyen okos, jó és ötletes nem volt ez a Jancsi.

A kis Náni elfáradtan, mosolyogva dől párnájára és mosolyogva alszik el.

Kopognak az ajtón és jön a doktor bácsi. Nézi az ágyon alvó gyerek mellett ülő öregget, a kinek két kezén még ott a két bábu. Megérti a dolgot. És mosolyog. Olyan egyforma egyébként a szürke szomorúság szegény beteget körül. Olyan furcsa ez az öreg ember a bábúkkal a szék karfáján. Mintha hárman néznék a kis beteget, a két bábu is.

Csendesen, csendesen föléje hajlik a kis betegnek. Osszenéz a két öreg ember szeme. Alig kérdez az egyik szempár, alig felel a másik. Olyan sok minden szomorúságot láttak ezek az öreg, száraz szemek.

Másnapra meghalt a gyerek. Eltemették harmadnap szegény kis koporsóban. Elkisérték a ligeti emberek. Sirtak az asszonyok, ümgették az emberek és együgyű, jószándéku szavakat mondtak az öreg bábjátékosnak, a ki ráintett a fejével.

A halotti tort is megülték, aztán dolgukra mentek a ligetbe, mert hát forgott a ringlispil és hadarta a kikiáltó, mint mindennap, tessék kérem beszélteni.

Csak a Paprika Jancsi bódéja maradt csendes, üres. A bábjátékos egy czédulára felírta: „Haláleset miatt zárva” és kitézte a függönyre.

Még ott ögylegett, mikor hallotta, egy csalódott kis fiu mint kérde az anyját: Ki halt meg, a Paprika Jancsi?

Erre a furcsa kérdésre fájdult meg legelősebben az öreg bábjátékos szive. Bizony jobb lesz, haljon a gyerek után a Paprika Jancsi is. O többé nem játszatja! Kinek, minek? Mikor olyan árván maradt, olyan egyedül.

Esteledett, hazament. Leült az asztalhoz. A torról maradt egy kis bor, azt itta kortyonként. És nézett körül a szobában, mint valami elvénült árva madár a kalitkában. Akkor a szeme rámeredt a két otffelejett

SZIBÉRIAI MAGYAR HADIFOGLYOK ÉRKEZÉSE BUDAPESTRE

bábura. Felemelte, forgatta, maga elé tette az asztalra. A két bábu széles szájjal viagyorgott, nézett buta festett, meredt szemekkel.

Az öreg fejében mint az óra ketyegése, önmagát ismételte annak a csalódott kis fiunak a buta kérdése:

— Meghalt a Paprika Jancsi? A Paprika Jancsi meghalt!

A feje nehéz lett, két karjára hajtotta és elaludt.

Akkor a két bábu ott az asztalon feleledt és elkezdtek játszani. Egymással beszélni.

A bábjátékos tudta, hogy ő most álmodik. Hogyne, nagyon sokszor folytatta ő álmaiban, a mit életében évtizedeken át napról-napra újra meg újra tennie kellett, játszani a babákat. Zavarosan össze-vissza beszéltek, ugráltak a bábuk. De egyszerre, lám, no lám, kinyitott az ajtó és bejött rajta a kis halott gyerek. De pirosposztag volt az arca és nevető a két szeme. És gyönyörű volt a ruhája és a lába; nem érte a földet, ha járt. És azt kiáltotta: „Ma díszelőadás lesz.” És kitérte az ajtót és az ajtón betódult a sok gyerek, az uri fajta és a mezitlábás össze-vissza. És mind lármázott, nevetett és tapsolt. A bábuk ott ugráltak, mókáztak az asztalon. Az ajtó mögül belesett a deutsches Freulein, a nevelő, meg a

pesztrák és bakák. De micsoda pompás, vigararanyos gyerekkarcsok, milyen jó mosolygó emberfejek! És mikor már, nagyon nagy volt a láрма, akkor a Náni a pirosposztag, gyönyörű ruhájú Náni kézenfogva hozta azt a bizonyos kis fiut és csilingelő hangon mondta: Nagyapó, nagyapó! Meghalt a Paprika Jancsi?

A vén bábjátékos zokogni, kiáltani szeretett volna — és felébredt.

— A két bábu ott feküdt előtte. Nézte, nézte és — ki tudja ki érti, hogy lehet az — egy nagyon vidám, új tréfa jutott az eszébe, a mit majd holnap eljátszik a gyerekeknek.

— És mosolygott az öreg bábjátékos, mert arra gondolt, hogy ezt majd nem tudják előre bemondani a kis meztlábások ott a kerítésen. Most az egyszer nem tudják, hogy mi következik.

Hiszek egy Istenben.
Hiszek egy hazában.
Hiszek egy isteni örök igazságban
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

A SZERELEM ÉS LEWISHAM ÚR.

Regény. (Folytatás.)

Írta H. G. Wells. — Fordította Tonelli Sándor

IV.

Összeránczolt szemöldökök.

— Akárhogyan is, dolgozni kell, — mondta Lewisham úr.

A szabadban való tanulásnak az előnye azonban soha ilyen élénk formában nem kínálkoztak. Reggeli előtt félórát olvasott a szabad ég alatt az üres telkek során, közel a Frobisherék házához, reggeli után és iskola előtt a fasoron ment végig, könyvvel a kezében, kerülővel a fasoron át ment haza az iskolából s ugyanígy tért vissza harmincz percczel a délutáni iskola előtt. Mikor Lewisham úr nem a könyvének felső széle fölött nézelődött ennek a szabad levegőn való tanulásnak az ideje alatt, rendszeren válláról visszafelé pislogott. Végre meglátta, a kit akart, de...

A szeme csücskéből pillantotta meg, de tüstént megfordult, úgy színelve, mintha nem vette volna észre. Egész lényét hirtelen izgatottság árasztotta el. Keze nagyon szorosan markolta meg a könyvet. Többször már nem nézett hátra, de nagyon lassan és kimértten lépegetett, miközben egy ódát olvasott, melyet élete árán sem tudott volna lefordítani és feszülten figyelt a leány közeledésére. Végre, végtelen hosszúnak tetsző idő után

Greguss Imre: Kártyázó parasztok.

Kinnach László: Mosó asszonyok.

BENZÚR TANÍTVÁNYAINAK MŰVEI A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSÁN.

NAGYHETI AJTATOSKODÓK A PESTI KÁLVÁRIÁNÁL.

GRÓF SZÉCHENYI VIKTOR MEGNYITJA A KIÁLLÍTÁST.

MÉHÉSZETI CSOPORT.

A FALU-SZÖVETSÉG MÁSODIK VÁNDORKIÁLLÍTÁSA SZÉKESFEHÉRVÁRON.

halk léptek zaja és szoknyasuhogás hallatszott a háta mögött.

Úgy érezte, mintha vas-harapófógó kényeszerítette volna előre a fejét.

Lewisham úr, — hangzott közvetlen mellette. Inkább ösztönserő mozdulett megfordult. Esetlenül lekapta a sapkáját.

A feleje nyújtott kezét pillanatnyi meghökkenés után megfogta s addig tartotta, míg csak a leány ki nem vonta az övéből. — Nagyon örvendek, hogy találkoztunk, — mondta a leány.

— Én is, — felelte Lewisham egyszerűen. Egy sokat kifejező pillanatig szemben állottak egymással. Azután a leány egy mozdulatával jelezte, hogy vele szándékozik végigmenni a faszor.

— Nagyon szerettem volna — mondta a leány a cipőjét nézegetve, — megköszönni magának, hogy elengedte Teddy büntetését. Ezért akartam önnel találkozni.

Lewisham az első lépést tette mellette.

— Furcsa, ugyebár furcsa, — folytatta a leány, Lewisham úrra tekintve, — hogy megint ugyanezen a helyen találkoztunk. Azt hiszem, itt volt... igen... Pont ezen a helyen találkoztunk.

Lewisham úrnak a nyelve megbénult. — Gyakran szokott erre jönni? — kérdezte a leány.

— Igen, — felelte Lewisham és hangja különös módon rekedt volt, mikor beszélt. — Nem... nem. Azaz hogy... legalább is nem gyakran. Néha-néha. Tudniillik nagyon szeretem olvasásra az ilyen helyeket. Itt mindig nagy a csend.

— Bizonyára sokat szokott olvasni? — A ki tanít, annak szüksége van rá. — De ön... — Én egyébként is szívesen olvasok. És ön? — Én is nagyon szeretem az olvasást.

Lewisham úr nagyon örült, hogy a leány szereti az olvasást. Bizonyára kellemetlenül érintette volna, ha másként válaszol. De a feleletében őszinte meggyőződés volt. Szereti az olvasást! Ez nagyon kellemesen hatott rá. Így bizonyára némileg őt is meg fogja érteni.

— Mindenesetre én nem vagyok olyan okos, — folytatta a leány, — mint mások sokan. És azokat a könyveket kell olvasnom, a melyeket másoktól kapok.

— A mi azt illeti, úgy vagyok vele én is, — mondta Lewisham. — Olvasta Carlyle-t?... A beszélgetés ilyenformán szépen megindult. Egymás mellett haladtak a himbálózó ágak alatt. Lewisham urat ragyogó érzések töltötték el, melyet csak az az aggodalom árnyékkolt be, hogy esetleg valamelyik diákja az útjukba talál botlani... A leány nem olvasott „sokat” Carlyle-ből... Pedig mindig szerette volna, már kis leány korától kezdve, oly sokat hallott róla. Tudta, hogy nagy író, hogy igazán nagy író. Mindaz, a mi olvasott tőle, nagyon tetszett neki. Ezt nyugodtan mondhatta. Azonkívül látta a Carlyle-házat az Chelseaen.

Ez a körülmény Lewisham úrra, kinek ismeretei Londonról hat vagy hét különálló nap kirándulási tapasztalatain alapultak, mely benyomást tett. Szinte bizalmas kapcsolatot látszott létesíteni a leány és a tekintélyes irodalmi személyiség között. Eddig soha teljes elevenségében nem érzékelt fel, hogy az ilyen nagy írónak is van igazi lakóhelyük. A leány néhány leíró vonást rajzolt meg előtte, a mi a házat rögtön megfoghatóvá és felérzékeltetővé tette. Ő maga nem messze, mint mondta, gyalogjárásnyi távolságra lakik a háztól, Claphamban. Lewisham úr nyomban elfeledkezett homályos tervéről, hogy a Sartor Resartus-t kölcsön adja és a leány otthona tekintetében igyekezett kíváncsiságát kielégíteni.

— Clapham... az ugyebár Londonban van? — kérdezte.

— Igen, — felelte a leány, de otthoni körülményeiről további részletezésekbe nem bocsátkozott, csak általánosságban tette hozzá: — Nagyon szeretem London, különösen télen.

Azután tovább dicsérte Londont, a könyvtárakat, az üzleteket, a nagy ember-tömegeket, a lehetőséget, „hogy mindenki azt tegye, a mi neki tetszik”, a hangversenyeket és színházakat, melyekbe el lehet járni. Beszéde szerint nagyon jó társaságban foroghatott.

— Ott mindig van valami látnivaló, még ha csak sétálni megy is az ember, — tette hozzá, — itt pedig nincs egyéb szórakozás, csak ostoba regények olvasása. És ezek is már rendesen nem újak.

Lewisham úr sajnálkozva volt kénytelen ennek a kulturának és szellemi tevékenységnek hiányát Whortleyban beismerni. Ez a beismerés borzasztóan érezte alárendeltségi érzését a leánnyal szemben. Mindezzel csak könyvmolyságát és bizonyítványait tudta szembeállítani, — a leány pedig ismerte a Carlyle-házat!

— Itt, — mondta a leány, — másról nem is beszélnek, csak pletykákról. — Ebben nagyon igaz a volt.

A kísértés kapujánál, mely mögött az ezüsthajtású és aranyos himporú fűzfák váltak el ragyogva az ég kékjétől, ösztönserő együttérzéssel megfordultak és visszafelé irányozták lépteiket.

— Itt nekem egyszerűen senkim sincs, a kivel beszélhetnék, — mondta a leány. — Nincs senkim, a kivel beszélni tudnék.

+ Remélem, — mondta Lewisham nagy elhatározás hangján, — hogy esetleg, a míg itt marad Whortleyban... Hirtelen megállt és a leány, Lewisham tekintetében az irányában egy nagy fekete alakot látott közeledni.

— Azt hiszem, — fejezte be Lewisham félbemaradt mondatát, — még valószínűleg lesz alkalmunk, hogy találkozzunk.

Epen ajánlani akarta a leánynak, hogy megállapodva valahol találkozzanak. A folyó partján kanyargó kedves ösvény lebegett előtte.

De Bonover György úrnak, a whortleyi földes-úri iskola igazgatójának a látóhatáron való megjelenése zavarba hozta és lehűtötte. Kétségtelenül a jóindulatú véletlen volt az, a mely a fiatal pár találkozását megrendezte, Bonover urat illetőleg azonban bűnös elővigyázatlaniságot látszott tanúsítani. A véletlen nem tette meg kötelességét, Lewisham úr pedig a legkellemetlenebb érzések középette találta magát szemben egy olyan társadalmi rendnek a tipikus képviselőjével, a mely *inter alia* nyomban nem szívesen látja a nőitlen kisegítő tanítóknak más nemhez tartozó egyénekkel való érintkezését.

... valószínűleg lesz alkalmunk, hogy találkozzunk, — ismételte Lewisham úr elbátortalanodva.

— Remélem, — felelte a leány. Szünet. Bonover úr egész alakja, különösen pedig a bozontos fekete szemöldökpár, melynek összeráncolása a felkocogott csodálkozást látszott kifejezni, veszedelmesen közeledett.

— Bonover úr az, a ki ott jön? — kérdezte a leány.

— Igen. Újabb szünet. Vajjon megállt és megszólítja őket Bonover úr? Mindenesetre ennek a rettenetes hallgatásnak végét kellett szakítani. Lewisham úr elméjében valami megjegyzés után kutató, a mivel palástolja gazdájának közlekedését. Meglepetve kellett azonban tapasztalnia, hogy az agya olyan üres, mint a sivatag. Rettenetesen erőlködött. Ha csak beszélgetni tudnának, ha csak némi könnyebbé mutathatnának! De ez a teljes elnémulás valóssággal olyan, mint a bűnösség beismerése.

— Gyönyörű nap van ma, — mondta végre Lewisham úr, — ugyebár? — A leány ráhagyta: — Valóban.

Bonover úr elhaladt mellettük. Homlokát jelentősen összeráncolta, mintha valamit mondani akarna, ajkát pedig kifejezetlenül összeszorította. Lewisham úr megemelte kollegiumi sapkáját: Csodálkozására Bonover úr erősen megkülönböztetett köszönéssel válaszolt, púpos formájú kalapjával széles ívet rajzolt le, kutató, helytelenítő tekintete egy pillanatra rája szegeződött, azután tovább ment. Lewisham elbámulta a kölcsönös ismeretségük folyamán szokásos fejbőlintás illetően megváltozásának láttára. A rettenetes incidens ezzel egyelőre véget ért.

Pillanatnyilag azonban bizonyos felháborodás fogta el. Végeredményben Bonover úrnak vagy akárki másnak mi köze van, ha ő egy leánnyal beszél, ha neki úgy tetszik? Elvégre, ha tudni akarja, ők be lehetnek egymásnak mutatva. Például a kis Frobisher mutatathatta be őket. Mindamellett Lewisham úrnak tavaszi hangulata fagyosra változott. A társalgás további folyamán nagyon ostobának érezte magát és a vállalkozási szel-

A ROKKANT ISKOLA MUNKÁI.

NÉPRAJZI CSOPORT.

A FALU-SZÖVETSÉG MÁSODIK VÁNDORKIÁLLÍTÁSA SZÉKESFEHÉRVÁRON.

lemnek kellemes érzése, a mely ösztökélte és egyúttal csodálkozással töltötte el előzőleg, mértéketlenül összeszűgödött. Boldognak, határozottan boldognak érezte magát, mikor az ügy véget ért.

A park kapujánál a leány kezét nyujtotta. — Bocsásson meg, ha megzavartam az olvasásában, — mondta.

— A legkevésbé sem, — mondta Lewisham úr kissé felmelegedve. — Régen nem társalogtam ilyen kellemesen. — Tudom, hogy az etikett ellen vétetem, mikor megszólítottam, de annyira szükségét éreztem, hogy köszönetet mondjak önnek... — Szót sem érdemel, — felelte Lewisham úr, a kinek titokban imponált az etikett kifejezés.

— Isten önnel. Lewisham úr habozva állt a park kapujánál, azután visszafordult a faszorba, hogy ne lássék úgy, mintha nyomon követné a leányt a West Streetbe.

Miközben pedig távolodott tőle, észbe juttott, hogy se könyvet nem adott neki kölcsön, a mint tervezte, sem pedig nem állapodott meg, hogy újból találkozzanak. Pedig a leány bármely pillanatban felcserélheti Whortleyt a claphami élet vázolt kellemességével. Megállt és határozatlanul tétozva utána szaladjon? Eszébe jutott azonban Bonover úr talányzerű arckifejezése. Úgy vélte, hogy a leányt követni nagyon is szembeélt volna. De mégis talán... Így állt dicstelen habozás közepette, miközben miltak a másodpercek.

Mikor hazáért a lakására, Mundaynt már az ebéd közepén találta. — Maga elvisz valami könyvet magával, — mondta Mundayn, a ki anyai érdeklődéssel viseltetett iránta, — azután olvas, olvas és egyáltalán nem gondol az időre. Így félig hidegen kell megenni az ebédjét és ideje sem marad, hogy rendesen megeméssze, mielőtt elmegy az iskolába. Így egészen fönkretezi a gyomrát, meglássa.

— Ne tessék félteni a gyomromat, — felelte Lewisham, felriadva zavaros és láthatólag komor elmélkedéséből, — az az én bajom.

A szavai majdnem haragosan hangzottak. — Én mégis azt hiszem, hogy a jól működő gyomor mindig többet ér, mint a teli fej, — válaszolt Mundayn.

— Én másként vélekedem, — mondta kurtán Lewisham úr és ismét visszasülyedt komor hallgatásába.

— Ifjúság, megmondhatlanság, — motyogta Mundayn az orra alatt.

V.

Habozások.

Bonover úr, teljesen megérlelve az esetnek megfelelő szemrehányást, délután, mikor Le-

wisham a kriketre ügyelt fel, váratlanul felbukkant. A beszélgetés bevezetése gyanánt néhány megjegyzést tett az első tizenegy játéknak kilátásaira, melyeknek során Lewisham egyetértett vele, hogy a kis Frobisher nagyon jó formát mutat ebben a szezonban.

Szünet következett. Az igazgató hűmögött.

— Ha jól tudom, — mondta, mintha még mindig az előbbi társalgást folytatná és a játékra ügyelne, — ön idegen Whortleyban? — Igen, — felelte Lewisham. — Nem vagyok idevaló.

— De már kötött ismeretsegeket a szomszédok között? Lewisham úr zavartan köhögött, füle — az az átkozott fül — pedig elvörösödött.

— Igen, — felelte habozva, — igen, már vannak ismerőseim. — Idevalók, ugyebár? — Igen, azaz nem. Tulajdonképpen nem.

A vörösség Lewisham füléről átterjedt az arcára. — Egy fiatal hölgyvel láttam önt társalogni a faszorban, — mondta Bonover úr. — Az arca némileg ismerős volt. Ki volt, ha szabad kérdezniem?

Megmondja, hogy a leány Frobisherék rokona? Ez esetben Bonover úr szokott alacsonyelműsködni a dolgát, nem mindig tudja megtartani a határt, a mely a szabad verset a prózától elválasztja, de így is nagyon figyelemreméltó, a legérdekesebb verseskönyv, a mit az utóbbi két esztendőben új szerzőtől láttunk. A csinos kiállítású könyvet a „Táltos” adta ki.

Az olvasóhoz!

A „Vasárnapi Ujság” új előfizetési ára. Az előállítási költségek újabb emelkedésére való tekintettel kénytelenek voltunk lapunk előfizetési árát az áprilisban kezdődő új évnegyeddél újra megállapítani. Az április-juniusi évnegyedre lapunk előfizetési ára 60 korona.

A „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatala Budapest IV., Egyetem-utca 4.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Perczek. Egy vékony, fehér borítékú kis versfüzet viseli ezt a kis címet, szerzője Szilárdy Zelmá: a legaszonyibb könyv, a mit hamarjában olvastunk. Asszonyiak a formái: szapora szóval, zubogva ömlő szabad versek, a muzsikájukat nem rím és nem mérték adja, hanem a gondolat szökőkút-szerűen a saját belső formájába visszahulló játéka és a kifejezés lihegő gyors tempója. Még asszonyibb a tartalmuk: csaknem minden vers az asszonyi sorsot éneklő: a női élet természetszabta korlátozottságát, másról való függését, férfihoz kötöttségét, tehetetlenségét az alkotásban és mégis legnagyobb gazdagságát a szerelemben és minden fölött az anyaságban. Minden gondolata olyan, hogy ebben a színben csak asszony agyában támadhat életre s a szemléletére ható képek is egé-

szén különös módon, asszonyi módon reflektálódnak és válnak kifejező eszközökké lelkeben. Nagy dolog ez az asszonyiség: annak a jele, hogy próbál kialakulni valami speciális női líra, ledobálja magáról azokat a bilincseket, a melyeket az eddigi költőkönként önként vettek fel magukra, hogy alkalmazkodjanak az általános költszethez, melynek normáit, kifejező formáit és tárgykorét mégis csak a férfiak állapították meg. Szilárdy Zelmá lírája mindenben ellentét mindannak, a mi a feminizmus fogalmába szorítható: ő nem gondol versenyre a férfival, beletörődve elfogadja a természet nagy tényét, a mely az asszonynak külön rendeltetést szabott a férfi mellett, a mely szerint a férfi az alkotó, a világot átalakító, a cselekvés és a szervezés hőse, az asszony a reagáló, a passzív, a vágyakozó, szenvedő és gyönyörködő, de egyúttal a férfi székszívvel szemben az élet pozitív igézője, az örök kérdéssel szemben a felelet, mindenekelőtt pedig az anya. Az is nőies vonás Szilárdy Zelmá verseiben, a hogy a témáival küzködik — néha csak játszik — három-négyféle-képen fog bele egy témába, elejti, félig boldogul vele, míg végre aztán egyszerre kihozza teljesen. Ez világosan látszik különösen a kótetke első ciklusában, a mely tulajdonképpen mind csupa kísérlet egy témának az összefogására, mindegyikben meg is fogja egy részt, a többi kisiklik a kezéből, míg végre az Asszonyok című versben, a kótet legjelentékenyebb darabjában össze tudja hozni az egészet. Az egész könyv nem teljesen kész költő műve, tele van apró ingadozásokkal, sokszor elkönyvelmüsködi a dolgát, nem mindig tudja megtartani a határt, a mely a szabad verset a prózától elválasztja, de így is nagyon figyelemreméltó, a legérdekesebb verseskönyv, a mit az utóbbi két esztendőben új szerzőtől láttunk. A csinos kiállítású könyvet a „Táltos” adta ki.

Páter Brown ártatlansága. Chesterton ma elmességre egyetlen vetélytársa Bernard Shawnak az angol irodalomban. Az ellenkező pólust képviseli, a szocialista Shaw-val szemben ő orthodox katolikus, a fennálló világrénd védője, de épen olyan elfogulatlanul tudja és akarja nézni a társadalom berendezkedését és az emberek karakterét, mint Shaw és észjárása is körülbelül ugyanabban az értelemben paradoxális. Ez a stílusa megvan minden munkájában, azokban a detektív-történetekben is, a melyek Páter Brown ártatlansága címmel most jelentek meg magyarul. Detektív-történetek, de egészen másféle, mint a melyeket megszoktunk, nemcsak azért, mert mindegyikük egész különös észjárással kitalált bűnügy körül forog, nemcsak azért, mert a mindent nagy elmével kitaláló detektív szerepét egy derék katolikus pap játssza bennük, hanem azért is, mert mindig ott csillog a felületük alatt az író erősen egyéni világlátottsága, a mely nála szinte filozófiai magaslatra emeli a detektív-regényt s e mellett mindig egy kicsit perszifálja is magát a műfajt. A ki olvassa ezt a könyvet, megkapja mindazt az érdeklődítő dolgot, a mit az effélelő joggal vár az olvasó, de egyúttal megkapja az élet egy sajátos kritikan keresztül szemlélt képét is. A könyvet Schöpflin Aladár fordította és a Franklin-társulat adta ki.

A gyémánt. Ifjabb Bókay Jánostól eddig figyelemre méltó verseket olvastunk és egy-két érdekes irodalmi tanulmányt. Most új ténen mutatkozunk be: regényt irt. A gyémánt címmel és pedig annak rendje és módja szerinti detektív-regényt. Egy rendkívüli ügyességgel végrehajtott

rablásból indul ki és a genialis rabló utáni hajszá adja meg a mesét, a háttérben pedig egy igen gazdag és igen szép fiatal leány kerül a rablás révén furcsa komplikációkhoz. A történet ügyesen van kitalálva, a legmulatságosabb benne a kiindulópont, a rablás elkövetésének módja; a rendőrhajszá már sok pontján sablon. A mi azonban a fődolog, a mese jól, frissen van elbeszélve, — többet egy detektív-regénytől nem is lehet kívánni.

A Benczúr-emlékalbum. A maga nemében egyedül álló művészeti kiadvány hagyja el legközelebb a sajtót. Egy nagyszabású díszes emlékalbum, a mely Benczúr Gyulának a magyar festőművészet történeti jelentőségű mesterének huszonöt válogatott művet foglalja magában. A tökéletes réznyomású műlapokon Benczúr gazdag képelete, rajzművészetének hatalmas tolmácsoló ereje bontakozik elő azokban a szebbnél-szebb kompozíciókban, a melyek a nagy mester szellemének halhatatlan gyöngyei. A mai nyomda-technikai viszonyok mellett külső megjelenésével, művészi kiállításával igazán eseményszámba megy ez az emlékalbum, a mely a speciális gyűjtők érdekét ugyanugy szolgálja, mint a művelt nagyközönséget. Az albumot a Képzőművészeti Társulat adja ki, hogy ezen az uton is ébrentartsa és mélyítse Benczúr művészetének kultuszát. A huszonöt műlaphoz Riedl Frigyes egyetemi tanár, a kiváló esztétikus írt előszót, a melyben Benczúr Gyula testületének örök szépségeit méltatja

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: *Vogel Nándor* nyug. uradalmi számtartó életének nyolcvanhatodik évében Szentendrén. — *Borsodi és katymári Latinovics Frigyes* főrendiházi tag hetvenhárom éves korában Budapesten. — *Menczer Rezió dr. kir. ítélőtáblai bíró* ötvenhatodik évében Budapesten. — *Breiter Dániel dr. ügyvéd* 78 éves korában Budapesten. — *Steinherz Jakab dr. székesszéchenvári rabbinus* 65 éves korában. — *Zieger Gábor* harmadéves orvoshallgató, Marosvásárhelyen.

Özv. nyéki *Németh Miklósné*, született *Hajnik Zsuzsanna*, nyolcvanhárom éves korában Budapesten. — *Sébők Imréné*, született *Farkas Anna* harmincnégy éves korában Budapesten. — Özv. *Jakabffy Károlyné*, született *Guthy Amália* hetven éves korában Főthón. — *Bieber Antalné*, született *Szabó Juliska*, negyvenhét éves korában. — *Pászthy Miklósné*, született *Hémer Katalin* hatvan éves korában Budapesten.

KÖZGAZDASÁG.

A **Fabank Részvénytársaság** *Hüb Jenő dr.* elnökhelyettes elnökelete alatt tartotta meg rendes közgyűlést. A betérjésztett zárszámadás szerint az intézet az elmúlt üzletévben 5.684.989 korona tiszta nyereséget ért el. A közgyűlés *Lukács László v. b. t. t., ny. n. kir. miniszterelnököt és Sonnenfeld Lajost*, az Országos Fatermelő R. T. vezérigazgatóját az intézet igazgatóságába választotta, a közgyűlést követő igazgatósági ülésen *Lukács Lászlót* elnökké, *Sonnenfeld Lajost* pedig alelnökké választották.

Az **Országos Fatermelő Részvénytársaság** *Pongrácz Rudolf gróf dr. os. és kir. kamarás* elnökelete alatt most tartotta rendkívüli közgyűlést, amely tudomásul vette a Székelyi Erdőipar r.-t. és a Marosvölgyi Fatermelő r.-t. részvényeinek az Internationale Trust A.-G. Glarus (Svájc) és az Angol-Magyar Banktól való megvételét. Ezzel kapcsolatban a közgyűlés elhatározta az alaptőkének 30 millió koronáról 100 millió koronára való fölemelését 350.000 drb. 200 korona n. é. részvény kibocsátása által. A régi részvényesek három részvényenként egy új részvény átvételére kapnak elővételi jogot 1250 korona kibocsátási áron. Az elővételi jog f. hó 18-tól f. hó 31-ig gyakorolható a Fabank Részvénytársaságnál, (Budapest, V., Nádor-utca 21.). Ezen transzaksió folytán, melynek sikere egy, e célra alakult szindikátus által garantálva van, az Országos Fatermelő r.-t. alaptőkéje 100 millió, tartalékai 166 millió lesz. E két részvénytársaság átvételével az Országos Fatermelő r.-t. eddigi fállománya 2 millió köbméter fenyőfával szaporodott.

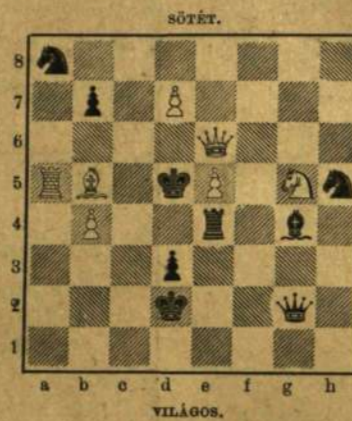
KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 1921. évi 2-ik számában megjelent képtalány megfejtése: *A képzelet sebes szárnya sás.*

SAKKJÁTÉK.

3173. számú feladvány L. Rothsteintől, Hoboken.

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

Feloldó szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztőségi iroda: IV., Vármegye-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos: Franklin-Társulat IV., Egyetem-u. 4.

WÄGNER

országjárte ellentét ellenében magyar hangszerek és beszélgépek áruház. Budapest, VIII., József-körút 15. Fiókhizlet: IX., Ráday-utca 18. Képes árjegyzék ingyen!

KERESEK ALLÁNDÓAN HASZNÁLT ÉS KÖZÖNSÉGES LEVÉLBÉLYEGEKET.

Papírossal széles keretben kivágandó. A mostani magyar bélyegkért fizetek jelenleg: 20, 40 és 80 filléreskért 5 koronát szazonként. 1 és 2 koronásokért 1/4 részt, minden másométkért a névérték felét. Ugyeljen a címre!

LUDWIG KAUFFMANN bélyegkereskedő, Lina u. d. Hofberg 1/p. Felső-Ausztria.

Bélyeggyűjtőkkel

cserélek, adok debreceni Zóna I. és II. kibocsátást, különlegességeket is.

SPRINGER J., Debrecen, Fő-u. 38. sz.

JÓ PAJTÁS

BENEDEK ELEK GYERMEKUJSÁGA

a szívet-lelket nemesítő történetek, mesék, versek, ismeret-gazdagító olvasmányok valóságos kincsesháza.

Rendes munkatársai: *Endrődi Sándor, Varradi Antal, Vargha Gyula, Lampérth Géza, Kürthy Emil, Avar Gyula, Feleki Sándor, Mihályffyné Fái Lenke, Herényi Lászlóné, Tábori Kornel, Kozma Imre, Csánady Sándor, Székely Nándor, Benedek János stb.*

Alládon közöl a régi nagy magyar és idegen költőktől a gyermekifjúságnak való költeményeket.

A JÓ PAJTÁS (a Franklin-Társulat (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) adja ki.

Előfizetési ára negyedévre 25 korona. Egyes szám ára öt korona. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

Olvassa a hirdetéseket!

Az elegáns világ cipőkremje Gyártó: Herceg Géza, V. Balánsy-utca 16

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)

A főváros első és legrégibb csipkétisztító, vegytisztító és kelmfestő gyári intézete.

Gyár és főüzlet: VIII., Baross-u. 85.

Fiókok: II., Fő-utca 27, IV., Eszék-út 6, Kecskeméti-utca 14, V., Harmad-utca 4, VI., Teréz-körút 39, Andrássy-út 16, VIII., József-körút 2.

Jancsi, az éneklő bohóc
című tréfas, különösen sikerült eredeti hangneme a gyermekek kedvence. Ismét kapható kizárólagosan beszélgépek osztályában, Budapest, József-körút 15; Fiókhizlet: Ráday-utca 18.

KELETI J. BUDAPEST, IV. kerület, Koronaherczeg-utca 17.

Gyárt legkülönlegesebb békebeli kivitelben: málabakát, műkezeket, sörvítőket, hűtőket, gummigöröcsérisztyákat stb. Dús választék az összes betérjésztett gummiárúknak és műszereknek.

PÁLINKAFŐZŐÜSTÖK zsirolvasztó- és mosóüstök vörösrézből.

Vermorel-rendszerű szőlőpermelezők. Szénkénevezők. Fém- és alkatrészek gummitól és sárgarézről. Szőlőszőlők és présék. Korkorcsamorszlók és daralók. Répavágók és szecskavágók.

Részleges, rafia, kénpor, rézkénpor és kénporraktárolóazonnal kapható: **SZONTÁGH PÁL** réz- és szerszámgyár Budapest, IX., Üllői-út 19. sz.

Keltetőgépeket minden nagyságban, csibenevelőket, csonttaralógépeket, **tömögépeket** és az okosruzi berendezéséhez szükséges összes felszerelést tárgyakat szállítja a leg-
regibb szakszög.

NICKERL ÉS TÁRSA Részvénytársaság Budapest, V., Vilmos császár-út 52. szám. Kérje a 34. számú árjegyzékét 5—K bélyeg beklólas ellenében.

Női kalap

divatot a Párisi-utczában látni!!

Mielőtt tavaszi és nyári kalapját beszerzi, kérem, nézze meg újonnan átalakított női kalapszalonomat, IV., Párisi-utca 3. szám alatt. Első emeleti üzlet mellett. — Ajánlom megtekintésre

Modellkalapjaimat,

melyek elsőrendű kivitelben, legújabb divat szerint naponta készülnek, továbbá liserie, piceo és tagálból készült kalapformáimat, melyek kivitelük és formájuk tekintetében a külföldi gyárak készítményeivel felveszik a versenyt. — **Szenzácziós újdonság kalapok alakításánál.** Szalmakalapokat fekete szinből bármilyen szinre ártfettek és azokat a legdivatosabb formára átalakítottam.

LÖWY-kalapgyár

női kalapszállya, IV., Párisi-utca 3. sz. Férikalapgyár: VI., Szondy-utca 95. Női kalapgyár és központ: VII., Károly-körút 9, az udvarban.

VASÁRNAPI UJSÁG

7. SZÁM. 1921. (68. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ HOITSY PÁL.

BUDAPEST, ÁPRILIS HÓ 10.

Szerkesztőségi iroda: IV., Vármegye-utca 11. Kiadóhivatal: IV., Egyetem-utca 4.

Előfizetési ára: az április-juniusi évnegyedre 60 korona. Megjelenik havonta kétszer. — Egyes szám ára 12 korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-állapított viteldji is csatolandó.

A NYUGATMAGYARORSZÁGI LAKOSSÁG Tüntetése az elszakítás ellen Sopronban:

ESKÜRE EMELT KÉZZEL FOGADNAK HÚSÉGET MAGYARORSZÁG IRÁNT.